

برنامه درسی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی در مقطع کارشناسی ارشد

حیدر مختاری^۱

چکیده

این مقاله به بررسی و ارزشیابی برنامه درسی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی در مقطع کارشناسی ارشد می‌پردازد. روش پژوهش پیمایشی ست. مؤلف با توجه به تغییرات فناوری و تأثیرات آن در جامعه، مسئله تغییر و اصلاح برنامه‌های درسی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی را بنا به ماهیت میان‌رشته‌ای و پویای آن مطرح می‌کند و بر مبنای الگوی ویلسون چهار حوزه اساسی و فرعی مطرح در کتابداری را بررسی می‌نماید. در پایان مقاله پیشنهادهایی برای کارآمدتر و پویاتر شدن برنامه درسی رشته مذکور ارائه شده است.

کلیدواژه‌ها

آموزش کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، برنامه درسی، تحصیلات تکمیلی، ارزشیابی

مقدمه

برنامه درسی هر رشته، برای برآوردن نیازهای جامعه در آن رشته تنظیم شده است و به برنامه‌ریزی برای تغییر و گسترش نیاز دارد (۲: ۳۶). برنامه درسی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی، در هر مقطع و هر گرایش، به‌ویژه در مقاطع تحصیلات تکمیلی نیز به چنین تغییر و گسترشی بسیار نیازمند است؛ چه برنامه درسی زمینه تربیت و آموزش کتابداران و متخصصان اطلاع‌رسانی را فراهم می‌سازد و به ایفای نقش حرفه‌ای آنان در جهان متحول

کتابداری و اطلاع‌رسانی، علمی پویا و در حال تحول است و ماهیت میان‌رشته‌ای دارد. تعامل و ارتباط این علم با علوم دیگر چون مدیریت، ارتباطات دوربرد، جامعه‌شناسی، روانشناسی، روابط عمومی، صنعت چاپ و نشر، و نظایر آن را براساس همین ماهیت میان‌رشته‌ای می‌توان بیان کرد زیرا که توسعه و تحول هر کدام از این علوم بر کتابداری و اطلاع‌رسانی تأثیرگذار است.

۱. کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی mokhtari_heidar@yahoo.com

بیرامون ما یاری می‌رساند. حصول به چنین هدفی در گرو همسوس شدن با تحولات و توجه به حوزه‌های مختلف مطرح در این علم و اصلاح برنامه‌دستی در پرتو آنهاست. پیشکسوتان و استادان این علم، لزوم تغییر و اصلاح برنامه‌های درسی و ساختار آموزشی آن را بارها و بارها گوشزد کرده‌اند (۱؛ ۳؛ ۴)؛ اما این فریاد تاکنون ره به جایی نبرده است و اندک تغییرات پیش آمده نیز پاسخگوی الزامات و تحولات نیست، در نتیجه موجب واپس‌نگری، بی‌ثباتی، و کم‌اهمیت شمردن این علم در جامعه شده است. برنامه‌دستی رشته‌دستی و اطلاع‌رسانی پزشکی نیز که یک گرایش تخصصی از علم کتابداری و اطلاع‌رسانی است به چنین مشکلاتی مبتلاست.

بیان مسئله، هدف و اهمیت پژوهش

تغییر در برنامه‌دستی هر رشته از ملزومات آن رشته است و همسویی آن با جهان در حال دگرگونی را فراهم می‌سازد. با توجه به مطرح شدن حوزه‌های مختلف دانش بشری در علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی و ماهیت میان‌رشته‌ای آن، توجه به این حوزه‌ها در تدوین یک برنامه‌دستی متناسب و ایده‌آل ضروری است. در این پژوهش برنامه‌دستی رشته‌دستی و اطلاع‌رسانی پزشکی در مقطع کارشناسی ارشد با توجه به چهار حوزه اساسی مطرح در کتابداری و اطلاع‌رسانی و حوزه‌های

کتابداری و اطلاع‌رسانی، علمی پویا و در حال تحول است و ماهیت میان‌رشته‌ای دارد. تعامل و ارتباط این علم با علوم دیگر چون مدیریت، ارتباطات دوربرد، جامعه‌شناسی، روانشناسی، روابط عمومی، صنعت چاپ و نشر، و نظایر آن را براساس همین ماهیت میان‌رشته‌ای می‌توان بیان کرد زیرا که توسعه و تحول هر کدام از این علوم بر کتابداری و اطلاع‌رسانی تأثیرگذار است.

فرعی حاصل از تعامل این چهار حوزه، ارزشیابی می‌شود و جهت‌گیری آن در تحت پوشش قرار دادن این حوزه‌ها مشخص شده است. در پایان، پیشنهادهایی برای تغییر این برنامه‌دستی ارائه شده است.

با چنین رویکردی می‌توان با پیشنهاد تجدید نظر در محتوای مواد درسی به غنای این برنامه‌دستی کمک کرد و با کاربرد معیاری اصولی، نقاط قوت و ضعف محتوا و مباحث آن را به دست آورد و راهکارهایی جدید برای تغییر و اصلاح ارائه داد.

روش و جامعه پژوهش

این پژوهش از نوع پیمایشی و به شیوه‌آرزشیابی است. جامعه پژوهش را عناوین درسی رشته‌دستی و اطلاع‌رسانی پزشکی در مقطع کارشناسی ارشد تشکیل می‌دهد.

در ابتدا، چهار حوزه‌دستی کتابداری و اطلاع‌رسانی مطرح و همه حوزه‌های فرعی حاصل از تعامل و ارتباط این چهار حوزه با استفاده از نمودار "ون" تعیین شده است. حوزه‌دستی برنامه‌ریزی و راهبردها، به مثابه حوزه‌ای فراگیر در همه برنامه‌های آموزشی رشته‌دستی کتابداری و اطلاع‌رسانی - و عموماً دیگر رشته‌ها - و حوزه‌دستی پزشکی در نقش حوزه‌دستی تخصصی در گرایش کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی مدنظر قرار گرفته‌اند و آن‌گاه، عناوین درسی این رشته و مقطع، با توجه به مباحث مطرح در آنها، با حوزه‌های به دست آمده مقایسه و تعامل تک‌تک این عناوین با حوزه‌های مذکور مشخص شده است. سپس، براساس مقدار مطرح شدن این حوزه‌ها در برنامه‌دستی مذکور، جهت‌گیری محتوایی و نقاط قوت و ضعف آن در تعامل با حوزه‌ها تبیین و پیشنهادهایی براساس نتایج به دست آمده برای غنای برنامه‌دستی ارائه شده است.

مروری بر مطالعات گذشته

حیاتی در تحقیقی مسائل آموزش کتابداری و اطلاع‌رسانی را به‌ویژه در مقطع کارشناسی ارشد، در چهار مقوله‌دستی دانشکده‌های کتابداری، برنامه‌های آموزشی، مدرسان و دانشجویان بررسی کرده است و ضمن مرور متون مرتبط با این مسائل، مشکل عمده برنامه‌های آموزشی را توجه بیش از حد به جنبه‌های عملی می‌داند و تعلیم حرفه‌ای مبتنی بر نظریه‌ها و اصول بنیادین و رویکردهای پژوهشی را در برنامه‌ریزی درسی ضروری می‌شمارد (۱: ۳-۲۶).

دیانی در مقاله‌ای با برشمردن دروسی که نیازی به تدریس آنها در برنامه آموزشی دوره کارشناسی کتابداری و اطلاع‌رسانی نیست، تغییرات ناشی از فناوری اطلاعات بر محتوای دروس سازماندهی، مرجع‌شناسی و مجموعه‌سازی را تشریح کرده است. وی در پایان، ۱۵ واحد درسی جدید به جای درس‌هایی که پیشنهاد حذف یا ادغام آنها را داده، پیشنهاد کرده است و برنامه‌ای مکمل برای این دوره ارائه داده است (۳: ۲۰-۱).

فتاحی در مقاله‌ای با تأکید بر نیاز مداوم آموزش‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی به تغییر و بازنگری، توجه ناکافی به مبانی نظری در برنامه‌های موجود، بی‌توجهی به تفکر خلاق و انتقادی، و نیز عدم گرایش به فعالیت‌های پژوهشی را سه مشکل عمده آموزش این علم در ایران می‌داند. به زعم وی، غلبه بر این مشکلات در گرو مهارت حل مسئله، تفکر انتقادی و خلاق، و سوق دادن دانشجویان به شناخت و معرفت است و توجه به این عوامل در تجدید ساختار برنامه‌های آموزشی لازم است (۴: ۲۱-۴۴).

دانیل دستاوردهای کلی در زمینه مدیریت اطلاعات و خط‌مشی اطلاعات را از اولویت‌های برنامه‌های درسی دانشکده‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی می‌داند. وی ضمن بررسی برنامه درسی چند دانشکده کتابداری و اطلاع‌رسانی در بیست سال اخیر، تغییرات و گسترش‌های اجرا شده در این برنامه‌های درسی را مدنظر قرار داده است. به اعتقاد وی طرح مباحثی چون مدیریت، ارتباطات دوربرد و شبکه‌ها، فناوری اطلاعات، و دروس میان رشته‌ای در این برنامه‌ها در نقش مباحث جدید ضرورت دارد (۲: ۳۶-۴۸).

لانکستر با ترسیم چرخه انتقال اطلاعات در ۹ مقوله، برنامه درسی اطلاع‌رسانی را بالقوه در بردارنده همه اجزای این چرخه (از تولید تا مصرف اطلاعات) می‌داند. وی به ویژه با برشمردن مشکلات کشورهای کمتر توسعه یافته و در حال توسعه در زمینه ارتباطات و فناوری اطلاعات، به سبب کلی نگر بودن این الگو، کاربرد آن را برای این کشورها - البته با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی و محیطی آنها - توصیه می‌کند (۵: ۸۹-۹۲).

ویلسون بر اساس چهار حوزه اساسی مطرح در کتابداری و اطلاع‌رسانی و حوزه‌های فرعی مرتبط با آنها

الگویی را برای طرح‌ریزی برنامه درسی کتابداری و اطلاع‌رسانی (برای مقاطع و دوره‌های مختلف آموزشی) ترسیم کرده است و چند نمونه از کاربردهای عملی آن را

تغییر در برنامه درسی هر رشته از ملزومات آن رشته است و همسویی آن با جهان در حال دگرگونی را فراهم می‌سازد. با توجه به مطرح شدن حوزه‌های مختلف دانش بشری در علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی و ماهیت میان رشته‌ای آن، توجه به این حوزه‌ها در تدوین یک برنامه درسی متناسب و ایده‌آل ضروری است.

بر می‌شمارد. تأکید وی بر استفاده از این الگو در برنامه‌های آموزشی بلندمدت و کوتاه‌مدت کتابخانه‌ها، برنامه‌ریزی برای تحصیلات تخصصی و گرایش‌های اطلاع‌رسانی، تنظیم خط‌مشی اطلاع‌رسانی و نظایر آن است (۷: ۴۳۶-۴۴۲).

پژوهشگر در اجرای این پژوهش، الگوی وی را معیار ارزشیابی خود قرار داده است.

حوزه‌های اساسی کتابداری و اطلاع‌رسانی و حوزه‌های فرعی حاصل از تعامل آنها

از نظر ویلسون در علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی چهار حوزه کلی و اصلی - در اینجا موسوم به حوزه‌های اساسی - به شرح زیر مطرحند: ۱. محتوای اطلاعات؛

۲. نظام‌های اطلاع‌رسانی؛ ۳. افراد؛ و ۴. سازمان‌ها. محتوای اطلاعات در منابع اطلاعاتی متبلور می‌شود. با گسترش اینترنت و ظهور وب و چند رسانه‌ای‌ها، قالب‌های متنوعی برای محتوای اطلاعات به وجود آمده و این امر ابزارهای شناسایی، سازماندهی و دسترسی به این منابع را متحول ساخته است. برنامه درسی هم باید این تغییرات را برتابد.

نظام‌های اطلاع‌رسانی عمده‌تاً شامل فناوری اطلاعات و ارتباطات، شبکه‌ها، نظام‌های سازماندهی، ذخیره و بازیابی اطلاعات و رویکردهای اشاعه محتوای

آن است که بیشتر بر محور علوم رایانه، اقتصاد، تجارت و فناوری‌های نوین قرار دارد.

حوزه افراد دارای تنوع و پیچیدگی بیشتری است و کاربران، اشاعه‌دهندگان اطلاعات، مدیران و کارکنان سازمان‌های ارائه‌کننده اطلاعات و متخصصان خدمات اطلاع‌رسانی را شامل می‌شود.

سازمان‌های زیادی در تولید و اشاعه محتوای اطلاعات (مثل ناشران)، سازماندهی و توزیع اطلاعات (مثل کتابخانه‌ها) و مدیریت و پشتیبانی اطلاعات (مثل فراهم‌آوردندگان خدمات اینترنت) نقش

در برنامه درسی مورد بررسی، نبود توازن و تناسب در تحت پوشش قرار دادن مباحث حوزه‌های اساسی و حوزه‌های فرعی مطرح در کتابداری و اطلاع‌رسانی، و جهت‌گیری غالب به سمت حوزه محتوای اطلاعات وجود دارد؛ در حالی که طرح مباحث درسی در حوزه افراد و حوزه سازمان‌ها و حوزه‌های فرعی حاصل از تعامل این دو کمتر از دیگر حوزه‌ها به چشم می‌خورد.

دارند و اطلاعات را از مجاری مختلف در سطوح منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی در اختیار افراد قرار می‌دهند (۷: ۴۳۶-۴۴۲).

ارتباط و تعامل این چهار حوزه، منجر به ایجاد حوزه‌های فرعی و جزئی‌تری می‌شود. برای مثال، ارتباط و تعامل حوزه محتوای اطلاعات با حوزه نظام‌های اطلاع‌رسانی به حوزه‌های فرعی مثل نظام‌های بازیابی اطلاعات، کتابخانه‌های رقمی و موارد دیگر؛ و تعامل حوزه افراد با حوزه فرعی نظام‌های بازیابی اطلاعات به حوزه فرعی تر مصاحبه مرجع منجر می‌شود و به همین ترتیب حوزه‌های دیگر.

برای به دست آوردن همه ارتباطات ممکن حاصل از تعامل این چهار حوزه اساسی و تعیین همه حوزه‌های فرعی و فرعی‌تر، می‌توان با استفاده از نمودار "ون"، الگویی به صورت شکل ۱ ترسیم کرد. در این شکل حروف A و B و C و D به ترتیب حوزه‌های اساسی افراد، محتوای اطلاعات، نظام‌های اطلاع‌رسانی و

سازمان‌ها را نشان می‌دهند. براساس این الگو، ۱۵ حوزه قابل استخراج است که این حوزه‌ها (۷: ۴۳۹) عبارتند از:

A: افراد؛

B: محتوای اطلاعات؛

C: نظام‌های اطلاع‌رسانی؛

D: سازمان‌ها؛

AB: کاربرد اطلاعات، مطالعه و آموزش؛

AC: رفتارهای اطلاع‌یابی، شیوه‌های جستجوی

اطلاعات، تأثیر نظام‌های اطلاع‌رسانی بر افراد؛

BC: نظام‌های ذخیره، سازماندهی و بازیابی

اطلاعات، اینترنت، نشر الکترونیک و کتابخانه‌های

رقمی؛

CD: نظام‌های اطلاع‌رسانی در سازمان‌ها؛

AD: مدیریت منابع انسانی؛

BD: سازمان‌های مدیریت و پشتیبانی از

اطلاعات؛

ABC: جستجوی اطلاعات، فنون مرجع و

اشاعه خدمات به کاربران؛

ABD: مدیران محتوای اطلاعات در سازمان‌ها؛

ACD: مدیران نظام‌های اطلاع‌رسانی در

سازمان‌ها؛

BCD: نظام‌های محتوای اطلاعات در

سازمان‌ها؛

ABCD: رفتارهای اطلاع‌یابی در نظام‌های

اطلاع‌رسانی سازمان‌ها.

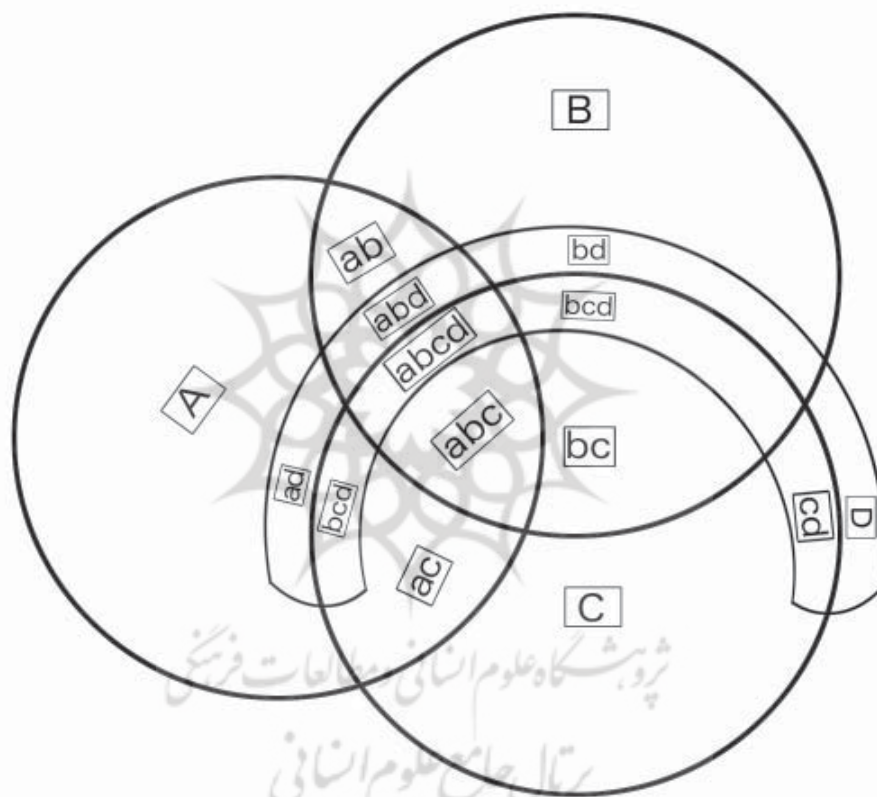
به موارد بالا حوزه برنامه‌ریزی و راهبردها را در نقش انطباق‌دهنده این حوزه‌ها و وسیله تصمیم‌سازی در برنامه‌ها اضافه می‌کنیم که حوزه‌ای فراگیر و کلی است. همچنین با توجه به هدف پژوهش حاضر، حوزه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی را هم در نقش حوزه‌ای مطرح در همه مباحث برنامه درسی مورد پژوهش مدنظر قرار می‌دهیم. به عبارت دیگر، با توجه به هدف تحقیق، فرض بر آن است که در همه حوزه‌های بالا، رویکرد موضوعی علوم پزشکی مدنظر باشد. برای مثال، بالاحاظ کردن این امر می‌توان حوزه CD را جزء نظام‌های اطلاع‌رسانی پزشکی در سازمان‌های ارائه‌دهنده خدمات بهداشتی - درمانی (مثل کتابخانه‌های بیمارستانی) قلمداد کرد.

البته این تخصیص و مقوله‌بندی تا حدی ذهنی است

آنچه از ارزشیابی محتوای برنامه‌درسی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی در مقطع کارشناسی ارشد (بر طبق جدول ۱) به دست می‌آید، نشان‌دهنده نقش غالب حوزه محتوای اطلاعات در آن است.

و ممکن است از دیدگاه‌های مختلف و با اسامی متنوع به کار روند. آنچه مهم است، جهت‌گیری و هدف ما در استفاده از این الگوست. تعیین این حوزه‌ها به ژرف‌نگری و تیزبینی نیاز دارد و سنجیدن همه جوانب امر را می‌طلبد.

انطباق عناوین درسی کارشناسی ارشد رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی با الگو
در جدول ۱، نوع، عنوان، و تعداد واحدهای تک‌تک دروس مقطع کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی

شکل ۱. حوزه‌های اساسی و حوزه‌های فرعی

حاصل از تعامل آنها در کتابداری و اطلاع‌رسانی، بر اساس نمودار "ون" (۷: ۴۳۶-۴۴۲).

راهنمای شکل:

- A. افراد
- B. محتوای اطلاعات
- C. نظام‌های اطلاع‌رسانی
- D. سازمان‌ها

پزشکی و حوزه‌های اساسی و فرعی مطرح در آنها، با توجه به سرفصل و مباحث درس‌ها و براساس میزان مطرح‌شدن حوزه‌های به دست آمده از الگو در محتوای این دروس نشان داده شده است. به هر عنوان درسی دست کم یک حرف (بیان‌کننده حوزه اساسی غالب مطرح در آن) و حداکثر دو حرف (بیان‌کننده دو حوزه اساسی غالب مطرح در آن) اختصاص داده شده است.

**لازم است این برنامه درسی، اساسی علمی
و مستند داشته باشد و همه حوزه‌های مطرح
در کتابداری و اطلاع‌رسانی را در بر گیرد تا
در نقش یک مجرا برای ورود فارغ‌التحصیلان
این رشته به روند برنامه‌ریزی‌های کلان‌مراکز
اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های پزشکی و مدیریت
اطلاعات به‌داشتی، کارآمد و توانمند باشد.**

البته این تخصیص کلی بوده، بر پایه بیشترین مباحث مطرح در هر عنوان درسی در نظر گرفته شده است؛ هر چند می‌توان به این عناوین حوزه‌های بیشتر و جزئی‌تری را هم اختصاص داد؛ مثلاً، حروف ABCD به‌دورس نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی.

آنچه از ارزشیابی محتوای برنامه درسی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی در مقطع کارشناسی ارشد (برطبق جدول ۱) به دست می‌آید، نشان‌دهنده نقش غالب حوزه محتوای اطلاعات در آن است و سپس حوزه فرعی حاصل از تعامل حوزه نظام‌های اطلاع‌رسانی و حوزه محتوای اطلاعات و حوزه اساسی نظام‌های اطلاع‌رسانی به ترتیب از لحاظ مطرح‌شدن در این برنامه در اولویت‌های بعدی قرار دارند. در حوزه افراد و حوزه سازمان‌ها و حوزه فرعی حاصل از تعامل آن دو، مباحث کمتری به چشم می‌خورد. هر چند دروس آمار و روش تحقیق جزء چهار حوزه اساسی نیستند، اما برای اجرای پژوهش و مدیریت نظام‌های تحقیق و توسعه لازمند؛ ضمن آنکه جهت‌گیری پژوهش‌مندی در همه این عناوین درسی قابل طرح و در دوره‌های تحصیلات تکمیلی ضروری است. توجه به پژوهش و مباحث

مرتبط با آن برای دانشجویان این مقاطع امری مسلم است. با فرض مطرح‌شدن مباحث مرتبط با این حوزه‌ها در دروس سمینار تحقیق و کارورزی، می‌توان آنها را در هر چهار حوزه اساسی جای داد. برحسب موضوع انتخاب شده برای پایان‌نامه، می‌توان یکی از حوزه‌های اساسی یا ترکیبی از آنها را بدان اختصاص داد.

بحث و نتیجه‌گیری

در برنامه درسی مورد بررسی، نبود توازن و تناسب در تحت پوشش قرار دادن مباحث حوزه‌های اساسی و حوزه‌های فرعی مطرح در کتابداری و اطلاع‌رسانی، و جهت‌گیری غالب به سمت حوزه محتوای اطلاعات وجود دارد؛ در حالی که طرح مباحث درسی در حوزه افراد و حوزه سازمان‌ها و حوزه‌های فرعی حاصل از تعامل این دو کمتر از دیگر حوزه‌ها به چشم می‌خورد. هر چند در عمل نمی‌توان بار آموزشی حوزه‌های اخیر را با حوزه‌های محتوای اطلاعات و نظام‌های اطلاع‌رسانی یکسان دانست، اما از اهمیت آنها در ایجاد یک برنامه آموزشی کارآمد نمی‌توان غافل بود. چنین حوزه‌هایی را می‌توان در مباحث مدیریت منابع انسانی و مالی، مدیریت مراکز اطلاع‌رسانی، علوم رفتاری و اجتماعی، روابط عمومی و رفتارهای سازمانی مطرح ساخت.

توجه به چرخه انتقال اطلاعات (از تولیدکننده به مصرف‌کننده) و مباحث رهبری و مدیریت در برنامه درسی اطلاع‌رسانی مورد تأکید لانکستر است (۵: ۹۰). دانیل هم توجه به زمینه‌های مدیریت و دروس میان‌رشته‌ای را در گسترش و تغییر برنامه‌های درسی ضروری می‌داند (۲: ۴۲ و ۴۶). پرداختن به چنین زمینه‌هایی می‌تواند به غنای حوزه‌های افراد و سازمان‌ها - با توجه به حوزه علوم پزشکی - در برنامه درسی مذکور یاری رساند.

لازم است این برنامه درسی، اساسی علمی و مستند داشته باشد و همه حوزه‌های مطرح در کتابداری و اطلاع‌رسانی را در بر گیرد تا در نقش یک مجرا برای ورود فارغ‌التحصیلان این رشته به روند برنامه‌ریزی‌های کلان مراکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های پزشکی و

جدول ۱. نوع، عناوین، و تعداد واحدهای درسی مقطع کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی و حوزه‌های مرتبط با آن (۶: ۵-۱۰)

نوع درس	نام درس	تعداد واحدها	حوزه / حوزه‌های اساسی مرتبط
اختصاصی پایه (همگانی)	مبانی کتابداری	۲	B
	روش تحقیق	۲	-
دروس الزامی برای کارشناسان غیررشته کتابداری و اطلاع‌رسانی	مجموعه‌سازی مواد و منابع	۲	B
	سازماندهی مواد و منابع	۲	BC
	مرجع‌شناسی عمومی	۲	B
اختصاصی اجباری	مرجع‌شناسی اختصاصی (علوم پزشکی)	۳	B
	فناوری اطلاعات و نظام‌های اطلاعاتی	۳	C
	ذخیره و بازیابی اطلاعات	۳	BC
	نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی	۲	BC
	داده‌پردازی	۲	BC
اختصاصی اختیاری*	مدیریت کتابخانه‌های پزشکی	۲	BD
	نظریه و روش‌های خدمات مرجع	۲	AB
	مراکز اطلاع‌رسانی ملی و بین‌المللی	۲	C
	آمار	۳	-
	مدیریت آرشیو	۲	BD
	نشریات ادواری	۲	B
دروس تکمیلی	سمینار تحقیق	۲	A, B, C, D
	کارورزی	۲	A, B, C, D
	پایان‌نامه	۴	A یا B یا C یا D

*دانشجو باید دست‌کم ۳ عنوان از این دروس را بگذراند.

بهداشتی، کاربرد اطلاعات بهداشتی، رفتارهای اطلاع‌یابی کاربران در نظام‌های اطلاع‌رسانی پزشکی و سازمان‌های تولیدکننده، اشاعه‌دهنده و ذخیره‌کننده اطلاعات علوم پزشکی و جز آن پیشنهاد می‌شود. البته چنین تغییراتی در پرتو رویکردهای نوین و دیدگاه‌های مبتنی بر تحقیق و توسعه، تأثیری دوچندان خواهد

مدیریت اطلاعات بهداشتی، کارآمد و توانمند باشد. براساس نتایج حاصل از این پژوهش، با فرض نبود امکان افزایش تعداد واحدهای درسی و مدت تحصیل در این مقطع، ادغام اصولی برخی دروس (به‌خصوص در حوزه محتوای اطلاعات) و پیش‌بینی مواد درسی در حوزه‌های مدیریت اطلاعات

داشت و در واقع، نمی‌توان از اهمیت پژوهش در برنامه‌های درسی تحصیلات تکمیلی غافل بود.

منابع

۵. لانکاستر، اف. دبلیو. «برنامه‌درسی اطلاع‌رسانی در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه». ترجمه لیلا مرتضایی. اطلاع‌رسانی، دوره شانزدهم، ۲ (پاییز ۱۳۷۹): ۸۹-۹۲.

۶. مشخصات کلی برنامه و سرفصل جدید دروس دوره کارشناسی ارشد (نایب‌سته) علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی. تهران: دانشگاه علوم پزشکی ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، گروه کتابداری، ۱۳۷۸. [جزوه]

7. Wilson, T.D. "mapping the curriculum in information studies". *New Library World*, Vol.102, No.1170/1171(2001):436-442.

۱. حیاتی، زهیر. «مسائل آموزشی کتابداری و اطلاع‌رسانی در دانشگاه‌ها». کتابداری و اطلاع‌رسانی، دوره دوم، ۱ (بهار ۱۳۷۸): ۲۶-۳.

۲. دانیل، اولین. اچ. «آموزش کتابداری و یا اطلاع‌رسانی: زمینه‌های جدید در برنامه‌ریزی درسی». پیام کتابخانه، دوره دهم، ۳ (پاییز ۱۳۷۹): ۳۶-۴۸.

۳. دیانی، محمدحسین. «برنامه آموزشی دوره کارشناسی کتابداری و اطلاع‌رسانی: پیشنهادهایی برای تحول». کتابداری و اطلاع‌رسانی، دوره سوم، ۱ (بهار ۱۳۷۹): ۱-۲۰.

۴. فتاحی، رحمت‌الله. «الگوی برای بازنگری و تجدید ساختار آموزش‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایران با توجه به تحولات جدید در محیط اطلاعاتی». کتابداری و اطلاع‌رسانی، دوره سوم، ۱ (بهار ۱۳۷۹): ۲۱-۴۴.

تاریخ دریافت: ۱۳۸۳/۳/۲

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی